

Utbildningsinspektion i den fristående grund- skolan Fridaskolan i Uddevalla kommun

Beslut
Skolrapport

Genomförd utbildningsinspektion i den fristående grundskolan Fridaskolan i Uddevalla

Inspektion har genomförts i den fristående grundskolan Fridaskolan i Uddevalla i Uddevalla kommun. Besök gjordes i skolan den 13 och 14 november 2007. Inspektion tar ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen samt om huvudmannen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Inspektionen av fristående skolor ska förutom att granska utbildningens kvalitet klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående grundskola och vara berättigad till bidrag från barnens och elevernas hemkommuner.

Inspektionen behandlar tre områden, verksamhetens resultat, genomförande och förutsättningar. Inspektionen syftar dock inte till att skapa en heltäckande bild av all skolverksamhet vid den aktuella tidpunkten utan prioriterar särskilt starka sidor eller påtagliga svagheter i verksamheterna. Information finns på Skolinspektionens webbplats, www.skolinspektionen.se (Tillsyn, Regelbunden tillsyn).

Av bilagd rapport framgår hur inspektionen genomförts samt de bedömningar som gjorts av inspektörerna.

Detta beslut redovisar dels områden där det finns sådana brister i verksamheten att dessa snarast måste åtgärdas, dels områden som behöver förbättras i ett fortsatt kvalitetsarbete.

Senast inom tre månader från beslutsdagen, dvs. den 27 januari 2009 ska Fridaskolorna AB redovisa till Skolinspektionen, avdelningen i Göteborg vilka åtgärder som vidtagits mot de brister som påtalats i verksamheten.

Skolinspektionen avser även att vid kommande inspektionstillfälle följa upp effekterna av inspektionen.

Skolinspektionens beslut med anledning av inspektionen

Skolinspektionen bedömer att verksamheten i Fridaskolan i Uddevalla genomgående bedriver ett gott arbete när det gäller att tydliggöra de nationella målen och medvetenheten hos de äldre eleverna är hög när det gäller kursplanemålen. Skolan kartlägger elevernas kunskaper och arbetar tillsammans med eleverna fram underlag för individuella utvecklingsplaner och betonar att vårdnadshavarna har en viktig roll i elevernas kunskapsutveckling. Emellertid redovisar skolan inte någon syste-

matisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsresultat i årskurserna 5 och 9 på skolnivå utan resultatuppföljningen är koncentrerad till ämnena engelska, matematik och svenska, vilket inte är tillfredsställande.

Enligt skolans grundidé att utbilda tågluffare, förväntas eleverna att ta ett stort ansvar för sitt lärande och för sina studier. Dock finns det elever som inte klarar av att ta det ansvaret enligt intervjuer med elever, personal och vårdnadshavare. Skolan måste därför fortsätta sina strävanden att bättre anpassa undervisningen till varje elevs förutsättningar och behov.

I de dagliga återkommande samtal skolan kallar ringsamtal tas frågor upp som är aktuella i de olika klasserna, bland annat värdegrundsfrågor. Det värdegrundsarbete som en skola ska bedriva ska bland annat utgå från en plan om likabehandling. Fridaskolorna har utarbetat en likabehandlingsplan men den måste utvecklas så att den bättre motsvarar de krav som ställs på en sådan plan och anpassas till Fridaskolan i Uddevalla.

Skolans ledning, som består av flera personer skapar otydlighet huruvida det endast finns en rektor för utbildningen. Kvalitetsarbetet behöver förbättras så att kunskapsresultat utvärderas inte bara på individnivå utan också på skolnivå. Detta kvalitetsarbete bör även synas i kvalitetsredovisningen. Kvalitetsredovisningen ska svara mot de krav förordningen ställer så att den blir det redskap i kvalitetsarbetet den är ämnad att vara.

Verksamheten vid Fridaskolan i Uddevalla har goda förutsättningar i fråga om tillgång till utbildade lärare och tidsenligt undervisningsutrustning. Skolan har ett stabilt elevunderlag och en ekonomi i balans.

Skolinspektionen bedömer att skolans utbildning ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som skolor i det offentliga skolväsendet ska förmedla och att skolan även i övrigt svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning i det offentliga skolväsendet.

Följande områden inom Fridaskolans verksamhet visar sådana brister att de snarast måste åtgärdas.

- Skolan genomför inte en systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsresultat i förhållande till målen i årskurs 5 i samtliga ämnen och inte heller en systematisk utvärdering av elevernas kunskapsresultat i förhållande till målen i årskurs 9 i samtliga ämnen (9 kap. 2 § skollagen).
- Skolans likabehandlingsplan uppfyller inte de krav som ställs på en sådan plan (6 § lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever samt 2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med likabehandlingsplan).
- Ledningen av utbildningen fullgörs av fler än en rektor (1a kap. 4 § förordningen om fristående skolor).

- Skolans kvalitetsredovisning uppfyller inte förordningens krav (3 och 5 §§ förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).

Skolinspektionen bedömer att följande områden är i behov av förbättringsinsatser.

- Skolan bör öka sina strävanden att bättre anpassa undervisningen till varje elevs förutsättningar och behov.
- Skolans åtgärdsprogram bör utvecklas bland annat genom att lägga tydligare fokus på de åtgärder som skolan har ansvar för och uppföljning och utvärdering av desamma.
- Skolans kvalitetsarbete bör förbättras.

På Skolinspektionens vägnar

Carina Abréu
Avdelningschef

Marie Karlsson
Undervisningsråd

I ärendets slutliga handläggning har också enhetschefen Hans Larson, enhetsjuristen Elisabeth Fogelberg samt undervisningsråden Tomas Erlandsson och Claes-Göran Aggebo deltagit.

Bilaga
Rapport

Kopia till
Uddevalla kommun
Övriga enligt fastställd sändlista.

Utbildningsinspektion i den fristående grundskolan Fridaskolan i Uddevalla

Förskoleklass

Grundskola årskurserna 1–9

Innehåll

Inledning.....	1
Underlag.....	2
Beskrivning av skolan.....	2
Bedömningar.....	3

Inledning

Skolinspektionen är en ny myndighet för tillsyn, kvalitetsgranskning och tillståndsprövning sedan 1 oktober 2008. Det innebär att Skolinspektionen svarar för de frågor som Skolverket tidigare svarade för inom detta område. Inspektioner som påbörjats av Skolverket beslutas och rapporteras av Skolinspektionen.

Verksamheten i Fridaskolan i Uddevalla har granskats och besökts den 13-14 november 2007. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen. Detta är Skolinspektionens andra inspektion av skolan sedan den startade sin verksamhet år 2002. Den senaste inspektionen av skolan gjordes år 2004. I Skolverkets beslut (dnr 54-2003:2677) konstaterade Skolverket att skolan uppfyllde kraven för fortsatt godkännande och rätt till bidrag från elevernas hemkommuner.

Inspektionen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av kvaliteten och om verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, förordningen om fristående skolor och övriga författningar som gäller för fristående skolor. Information om inspektionen finns på Skolinspektionens webbplats, www.skolinspektionen.se (Tillsyn, Regelbunden tillsyn).

Inspektionen av fristående grundskolor ska ytterst klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående grundskola och därmed ha rätt till bidrag från elevernas hemkommuner.

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i helhetsbedömningen åtgärdas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen vilket framgår av Skolinspektionens beslut. Skolinspektionen följer också upp effekterna av inspektionen vid nästkommande inspektion.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument som huvudmannen har lämnat till Skolinspektionen, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I skolan intervjuades rektorn, skolans ledningsgrupp, ett urval av lärare, elever respektive föräldrar, elevhälsan, dvs. specialpedagog och skolsköterska samt företrädare för huvudmannen. Inspektörerna besökte även lektioner i samtliga årskurser samt verksamheten i förskoleklassen. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns i skolan utgör underlag för bedömningen.

Huvudmannen för Fridaskolan i Uddevalla har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Skolinspektionen har i samband med inspektionen haft kontakt med Uddevalla kommun angående kommunens rätt till insyn i skolans verksamhet. Kommunen svarar att den använder sin rätt till insyn och har bland annat regelbundna möten med fristående skolor i kommunen, möten i samband med överlämnande vid tillbakagång för elev till kommunala skolor och genom den förskoleverksamhet som bedrivs av Fridaskolorna AB i kommunen.

Beskrivning av skolan

Fridaskolan i Uddevalla	Antal barn/elever
Förskoleklass	30
Grundskola	436

Källa: Fridaskolan i Uddevalla

Skolverket godkände Fridaskolan i Uddevalla i Uddevalla kommun som en fristående grundskola med förskoleklass och årskurserna 1–9 genom beslut (dnr 2001:1044) den 10 januari 2001. Enligt godkännandet har skolan rätt till bidrag samt får anordna prövning och utfärda betyg för skolans egna elever enligt de bestämmelser som gäller för det offentliga skolväsendet. Huvudmannen uppger att skolan följer 1994 års läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo94) och de nationellt fastställda kursplanerna för grundskolan. Verksamheten vid Fridaskolan i Uddevalla startade läsåret 2002/03 och omfattar årskurserna 1–9 samt förskoleklass.

Huvudman för skolan är Fridaskolorna AB med organisationsnummer 556451-5988. Fridaskolorna AB driver fyra fristående skolor och två förskolor. Fridaskolorna AB ingår i Frida Utbildning AB som även äger och driver dotterbolagen Didaktik Centrum AB och Frivolten AB.

Skolan har vid inspektionsbesöket 466 elever. De flesta eleverna är folkbokförda i Uddevalla kommun, men skolan har även elever från Stenungsunds kommun och Vänersborgs kommun.

Skolan är belägen på I 17-området i före detta officersmässan. Lokalerna är nyrenoverade och anpassade efter skolans arbetssätt. För idrottsundervisning hyr skolan externa lokaler som ligger intill skolhuset. Huvudmannen bedriver även skolbarnsomsorg i anslutning till skolan. Denna omfattas inte av inspektionen.

Bedömningar

Samlad bedömning

Fridaskolans grundidé ”att utbilda tågloffare” genomsyrar skolans organisation och arbetsformer. Merparten av eleverna ses som väljare när de kommer till skolan och målet för skolan är att eleverna under hela skoltiden fortsätter med att aktivt välja, söka och skapa.

Skolan bedriver genomgående ett gott arbete när det gäller att tydliggöra de nationella målen och medvetenheten hos de äldre eleverna är hög när det gäller kursplanemålen. Skolan kartlägger elevernas kunskaper och arbetar tillsammans med eleverna fram underlag för individuella utvecklingsplaner och betonar att vårdnadshavarna har en viktig roll i elevernas kunskapsutveckling. Dock redovisar skolan inte någon systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsresultat i årskurserna 5 och 9 på skolnivå utan resultatuppföljningen är koncentrerad till ämnena engelska, matematik och svenska, vilket inte är tillfredsställande.

Enligt skolans grundidé att utbilda tågloffare, förväntas eleverna att ta ett stort ansvar för sitt lärande och för sina studier. Enligt intervjuer med elever, personal och vårdnadshavare finns det dock elever som inte klarar av att ta det ansvaret. Skolan bör därför fortsätta sina strävanden att bättre anpassa undervisningen till varje elevs förutsättningar och behov.

I de dagliga återkommande samtal skolan kallar ringsamtal tas frågor upp som är aktuella i de olika klasserna, bland annat värdegrundsfrågor. Det värdegrundsarbete som en skola ska bedriva ska bland annat utgå från en plan om likabehandling. Fridaskolorna har utarbetat en likabehandlingsplan men den måste utvecklas så att den bättre motsvarar de krav som ställs på en sådan plan och anpassas till Fridaskolan i Uddevalla.

Skolans ledning, som består av flera personer skapar otydlighet huruvida det endast finns en rektor för utbildningen. Kvalitetsarbetet behöver förbättras så att kunskapsresultat utvärderas inte bara på individnivå utan också på skolnivå. Detta kvalitetsarbete bör även synas i kvalitetsredovisningen. Kvalitetsredovisningen måste utvecklas så att den svarar mot de krav förordningen ställer så att den blir det redskap i kvalitetsarbetet den är ämnad att vara.

Verksamheten vid Fridaskolan i Uddevalla har goda förutsättningar i fråga om tillgång till utbildade lärare och tidsenligt undervisningsutrustning. Skolan har ett stabilt elevunderlag och en ekonomi i balans.

Inspektörerna bedömer att skolans utbildning ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som skolor i det offentliga skolväsendet ska förmedla och att skolan även i övrigt svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning i det offentliga skolväsendet.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolan genomför inte en systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsresultat i förhållande till målen i årskurs 5 i samtliga ämnen och inte heller en systematisk utvärdering av elevernas kunskapsresultat i förhållande till målen i årskurs 9 i samtliga ämnen (9 kap. 2 § skollagen).
- Skolans likabehandlingsplan uppfyller inte de krav som ställs på en sådan plan (6 § lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande be-

handling av barn och elever samt 2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med likabehandlingsplan).

- Ledningen av utbildningen fullgörs av fler än en rektor (1a kap. 4 § förordningen om fristående skolor).
- Skolans kvalitetsredovisning uppfyller inte förordningens krav (3 och 5 §§ förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser vid skolan inom följande områden.

- Skolan bör öka sina strävanden att bättre anpassa undervisningen till varje elevs förutsättningar och behov.
- Skolans åtgärdsprogram bör utvecklas bland annat genom att lägga tydligare fokus på de åtgärder som skolan har ansvar för och uppföljning och utvärdering av desamma.
- Skolans kvalitetsarbete bör förbättras.

Kunskaper

Resultat och utvärdering av lärandet

Enligt skollagen ska utbildningen vid en fristående skola ge kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som grundskolan ska förmedla. Enligt läroplanen måste skolans verksamhet utvecklas så att den svarar mot fastställda mål. Detta kräver att undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder utvecklas. Enligt läroplanen ska läraren utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling. Läroplanen och de nationella kursplanerna fastställer vad alla elever ska lära sig i samtliga ämnen.

Inspektörerna bedömer att det i årskurserna 1–6 vid Fridaskolan i Uddevalla finns en god uppföljning av varje elevs kunskapsutveckling. Av skolans kvalitetsredovisning läsåret 2006–07 framgår att flertalet elever nått kravnivån vid de nationella ämnesproven för årskurs 5 i engelska, matematik och svenska. Av inspektionen framkommer att skolan uppmärksammar de elever som inte når kravnivån och sätter in åtgärder för ökad måluppfyllelse.

Dokumentstudier och intervjuer visar dock att ingen samlad kunskapsuppföljning och utvärdering genomförs på skolnivå avseende elevernas kunskapsresultat i andra ämnen än engelska, matematik och svenska i relation till kunskapsmålen.

Inspektörerna bedömer att skolan inte genomför någon systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsresultat i förhållande till målen i årskurs 5 i samtliga ämnen på skolnivå.

Tabell 1. Jämförelse mellan resultatmått för åren 2006–2007 för elever i årskurs 9.

Resultatmått för elever i årskurs 9	Fridaskolan i Uddevalla		Kommunen		Riket	
	2006	2007	2006	2007	2006	2007
Andel i procent behöriga till gymnasieskolan ¹	95	90	87	88	90	89
Meritvärde ²	200	190	200	197	207	207
Andel (procent) med fullständigt slutbetyg ³	..	..	76	75	76	76

Källa: Skolverkets officiella statistik

Av tabell 1 framgår att resultaten uttryckta i meritvärden ligger lägre eller lika med genomsnittet för kommunen och riket. Andelen elever med behörighet till gymnasieskolan har sjunkit det senaste året men är något över kommunen och riket. Tabellen visar också att andelen elever med fullständigt slutbetyg inte går att utläsa eftersom det är färre än tio individer som inte har fullständigt slutbetyg.

I SALSA⁴, Skolverkets arbetsverktyg för lokala sambandsanalyser, görs jämförelser mellan de erhållna resultaten uttryckta i betyg och modellberäknade värden med hänsyn till vissa bakgrundsfaktorer, såsom föräldrarnas utbildningsnivå, andelen elever med utländsk bakgrund och kön. Av dessa jämförelser framgår att Fridaskolans faktiska meritvärde för år 2007 ligger betydligt under det modellberäknade värdet.

Våren 2006 hade skolan 60 elever i årskurs 9. Antalet elever som deltog i de nationella ämnesproven varierar från 48 till 55 elever. Vårterminen 2007 var det 59 elever som avslutade årskurs 9 med slutbetyg. Antalet elever som deltog i de nationella ämnesproven det året varierar från 47 till 58. Den officiella statistiken visar att det var mest pojkar som inte deltog i de nationella proven.

Inspektörerna vill påpeka att de nationella ämnesproven är obligatoriska för skolan och att de ska användas för att bedöma elevernas kunskapsutveckling samt som stöd för betygssättning. Det är viktigt att skolan arbetar för att så många elever som möjligt deltar.

Skolverkets officiella statistik visar att det år 2006 var fler elever som inte uppnått målen i de nationella ämnesproven än antalet elever som inte fick betyget minst godkänt i dessa ämnen. Det framgår också att det råder skillnader i meritvärde mellan flickor och pojkar. År 2006 var flickornas meritvärde 208 och pojkarnas 192. Motsvarande värde för år 2007 var 218 för flickor och 176 för pojkar. Av dokumentstudier och intervjuer framgår att ingen systematisk utvärdering av elevernas kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen i årskurs 9 genomförs på skolnivå. Dock framför huvudmannen vid faktagranskning av rapporten ”att skolan påbörjat en mer fördjupad analys och dialog som

¹ För att vara behörig till nationellt program på gymnasiet måste eleven ha slutfört sista årskursen i grundskolan eller motsvarande och ha godkända betyg i ämnena svenska alternativt svenska som andraspråk, matematik och engelska.

² Meritvärde räknas fram genom att bokstavsbetygen översätts till siffror där MVG ger 20, VG 15 och G 10. Därefter räknas de 16 bästa betygen samman till det så kallade meritvärdet. En elev som har minst 16 betyg kan alltså ha högst 320 och lägst 160 poäng i meritvärde.

³ .. = Uppgift kan ej visas, då resultatuppgiften baseras på färre än tio individer.

⁴ Se www.skolverket.se

rör utfall på nationella prov och i viss mån arbetet med att analysera samband mellan betyg fr.o.m. årskurserna 8 och 9”.

Inspektörerna bedömer att arbetet med en systematisk utvärdering av elevernas kunskapsresultat i förhållande till målen i årskurs 9 måste utvecklas på skolnivå. Härvid bör bl.a. skillnaden mellan antalet elever som inte nått målen i de nationella ämnesproven och betyget minst godkänt och skillnaden mellan flickors och pojkars resultat för utbildningen uppmärksammas för att finna orsaker och vidta åtgärder.

Bedömning och betygssättning

Enligt läroplanen ska betyget uttrycka i vad mån den enskilde eleven har uppnått de mål som uttrycks i kursplanen för respektive ämne eller ämnesblock. Som stöd för betygssättningen finns ämnesspecifika nationella kriterier. Lärare ska också, enligt läroplanen vid betygssättningen utnyttja all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till kraven i kursplanen och göra en allsidig bedömning av dessa kunskaper.

Elevernas kunskapsutveckling i skolan bedöms utifrån de nationella målen i årskurs 5 respektive 9 och med stöd av flera underlag. Vårdnadshavarna och eleverna anser att de får tydliga besked om elevens lärande. Enligt eleverna förstår de grunderna för lärarnas bedömningar av kunskapsutvecklingen. De upplever även att bedömningarna och betygen är rättvisa.

De nationella betygskriterierna för årskurs 9 är vägledande vid betygssättningen i Fridaskolan i Uddevalla. För att kvalitetssäkra bedömningsgrunderna förs diskussioner mellan lärarna inom årskurser och i olika årskurser. Lärarna uppger också att de samarbetar med lärarna i övriga Fridaskolor när det gäller betygssättning och de upplever sig förtrogna med de nationella kriterierna.

Vid granskning av betygs kataloger konstaterar inspektörerna att dessa innehåller många ändringar. Inspektörerna vill i sammanhanget påpeka vikten av att betygs katalogerna förs på ett rättssäkert sätt.

Inspektörerna bedömer att skolan strävar mot en likvärdig och rättvis betygssättning.

Arbetet med delaktighet

När det gäller att ta ett personligt ansvar för sina studier har Fridaskolans elever stora möjligheter till inflytande. Eleverna berättar att de själva får välja om de ska göra diagnoser, ha läxor och i viss mån vem eller vilka de vill arbeta med. Dock är en stor del av undervisningen i Fridaskolan baserad på vad skolan kallar Områden dvs. ämnesövergripande schemalagda arbeten. Dessa områden planeras inom personalgruppen. Huvudmannen uppger att de försöker hitta arbetsformer för eleverna att påverka sin utbildning och redovisa sitt kunnande. De tar sina riktlinjer på största allvar och arbetar kontinuerligt med dem i personal, elev och föräldragrupper. Eleverna uppger att de inte har inflytande på val av område men att de i ringsamtalen får lämna förslag på innehåll, arbetsformer och arbetssätt. De äldre eleverna får mer styrda kunskapsmål med tydlig information vad de ska arbeta med. De uppger att deras möjligheter att tillsammans med undervisande lärare planera och välja ämnen och teman är begränsat och det skapas inte tillräckligt utrymme för ett reellt inflytande över det inre arbetet i skolan.

Inspektörerna förutsätter att skolan i högre grad strävar efter att låta eleverna allt efter ålder och mognad successivt utöva ett allt större inflytande över det inre arbetet i skolan.

Individanpassning och särskilt stöd

Enligt skollagen ska utbildningen vid en fristående skola ge kunskap och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som grundskolan ska förmedla samt även i övrigt svara mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet. Undervisningen ska enligt läroplanen anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling.

Eleverna i Fridaskolan har stort utrymme för att arbeta självständigt och under eget ansvar. Skolan vill förmedla att kunskap ska fungera i ett sammanhang och att sociala mål är kopplade till ämnen. Kunskap är något man får på olika sätt och samspelet lärare och elev är en viktig del för att nå kunskapsmålen. I intervjuer med personal, elever och vårdnadshavare framkommer att de flesta eleverna klarar av detta och många elever säger att de utvecklas och lär sig ta ansvar. Dock framkommer att flera elever inte klarar av den stora självständighet som skolans arbetsformer medför och det finns också elever som upplever att de inte blir utmanade. Några elever uppger att de inte känner sig utmanade utan nöjer sig med mål att uppnå dvs. betyget G. Vidare berättar elever att flera av lärarna ser som sin uppgift att leda till G-nivå och vad därutöver är blir upp till varje elev. Detta bekräftas också av vårdnadshavare och av lärare. Vid faktagranskning av rapporten framför huvudmannen att skolans resultatansvar är att samtliga elever ska nå mål att uppnå för årskurs 9 samt att lärarna utmanar och handleder och i dialog försöker få eleverna att inse vikten av att komma vidare på alla nivåer.

Inspektörerna bedömer att skolan bör öka sina strävanden att bättre anpassa undervisningen till varje elevs förutsättningar och behov.

Läraren ska genom utvecklingssamtal minst en gång per termin främja elevernas kunskapsmässiga och sociala utveckling. Informationen vid utvecklingssamtalen bör grunda sig på en utvärdering av elevernas kunskapsutveckling i relation till målen i läroplanen och kursplanerna. Dokumentation av elevernas kunskapsutveckling är ett viktigt redskap för att kunna följa elevernas kunskapsutveckling. Dokumentationen är också en viktig förutsättning för den information som ska ges inför utvecklingssamtalet. Från och med den 1 januari 2006 ställs krav på upprättande av en individuell utvecklingsplan (IUP) för varje elev vid utvecklingssamtalet. Planen ska vara ett framåtsyftande måldokument där viktiga utvecklingsområden lyfts fram. Se vidare Skolverkets allmänna råd och kommentarer (SKOLFS 2006:10) om den individuella utvecklingsplanen.

När en elev börjar i Fridaskolan kartlägger lärarna elevernas kunskaper och arbetar tillsammans med eleven fram en IUP. Skolan betonar att det är viktigt att vårdnadshavarna involveras i elevens kunskapsutveckling till exempel i samband med utvecklingssamtalet som skolan erbjuder varje termin. I intervjuer uppger vårdnadshavarna att de är nöjda med informationen om sina barns kunskapsutveckling som de får inför och under utvecklingssamtalen.

Fridaskolorna har en gemensam mall och ett analyschema för hur IUP:n ska se ut. I planen finns mål och kriterier som tar utgångspunkt i social utveckling,

studieförmåga och kunskaper. Arbetsform och arbetssätt i Fridaskolan grundar sig på att eleverna själva får ta stort ansvar för sitt lärande. Skolan menar att eleverna får verktyg för uppföljning och värdering av sina resultat. Eleverna i Fridaskolan i Uddevalla har planeringar och elevmappar. Under bland annat IUP-tid gör eleverna reflektioner och i viss mån utvärderingar i förhållande till kursplanemålen. Dessa finns med i utvecklingssamtalen och då ges också om-
dömen i de områdesarbeten skolan arbetar med. De äldre eleverna uppger att de får betygs-kriterier av lärarna och att de för in målen i en målbok.

Inspektörerna bedömer att skolans former för arbete med IUP är av mycket god kvalitet.

Från och med den 1 juli 2006 har det införts förändringar i förordningen om fristående skolor avseende särskilt stöd och åtgärdsprogram. Ansvaret har tydliggjorts för att tidigt upptäcka elever i behov av särskilt stöd. Rektorn ska se till att en utredning inleds, om det framkommer uppgifter om att en elev kan ha behov av särskilda stödåtgärder. Om utredningen visar att eleven är i behov av särskilda stödåtgärder, ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram upprättas. Av åtgärdsprogrammet ska det framgå vilka elevens behov är, hur behoven ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Programmet ska omfatta elevens hela skolsituation.

Specialpedagogen, rektorn och skolsköterskan bildar Fridaskolans elevhälsa som är den grupp som tillsammans med berörd mentor diskuterar, planerar och utvärderar särskilda stödåtgärder för elever som riskerar att inte nå målen eller är i behov av andra stödåtgärder.

Av intervjuer och dokumentstudier framgår att åtgärdsprogram upprättas för elever i behov av särskilda stödåtgärder. Inspektörerna har tagit del av ett antal åtgärdsprogram. De innehåller till stora delar vad som ska ingå enligt förordningen men det framgår inte alltid vilka behov berörd elev har eller om åtgärdsprogrammen bygger på en behovsutredning. Åtgärdsprogrammen behöver utvecklas och fokus läggas på de åtgärder skolan har ansvar för. Skolan måste också följa upp och utvärdera åtgärderna samt att synliggöra elevens framsteg. Vidare bör elevens starka sidor uppmuntras och uppmärksammas och hur skolan avser hjälpa eleven i de situationer som utredningen pekar ut som problematiska. Exempelvis räcker inte personliga egenskaper som trygg och glad som beskrivning på elevens starka sidor.

Inspektörerna bedömer att åtgärdsprogrammen bör utvecklas bland annat genom att lägga tydligare fokus på de åtgärder som skolan har ansvar för, uppmärksamma och uppmuntra elevens starka sidor samt uppföljning och utvärdering av desamma. Se Skolverkets allmänna råd och kommentarer (SKOLFS 2008:25) för arbete med åtgärdsprogram.

Normer och värden

Enligt läroplanen ska eleven i skolan möta respekt för sin person och sitt arbete. Skolan ska aktivt och medvetet påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i praktisk vardaglig handling.

Inspektörerna upplever att det finns ett gott klimat mellan elever och personal. Eleverna uppger att de tror att de flesta är trygga i skolan men att det kan förekomma mobbning och andra kränkningar. Arbetssätt och arbetsformer gör att eleverna rör sig fritt inom skolan i stor utsträckning och eleverna tränas i att visa hänsyn och respekt. Eleverna säger att de känner förtroende för alla vuxna

i skolan. De berättar att de under ringsamtalen talar om hur de ska vara mot varandra och att de också har värderingsövningar. Intervjuade elever upplever dock att det som är ett gemensamt ansvar och som berör skolans elever diskuteras och stannar i den egna gruppen. De uppfattar inte att övriga elever som är inblandade får vetskap om vad som förevarit. Elever påtalar också att de kan känna sig utsatta och att arbetsron i lärandemiljön ibland blir lidande, vilket också inspektörerna kunde iaktta vid besökstillfället, eftersom det fanns elever som uppträdde självsvalt och som rörde sig fritt omkring i klassrum och i korridorer. Detta är också något som vårdnadshavare framför.

Enligt lagen (2006:67) om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever råder det numera ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Lagens ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder samt att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling.

Huvudmannen ska enligt lagen bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje verksamhet. I det målinriktade arbetet ingår även att vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för trakasserier och annan kränkande behandling liksom att vid behov utreda omständigheterna och i förekommande fall vidta åtgärder för att förhindra fortsatta kränkningar.

I likabehandlingsplanen ska åtgärder redovisas och den ska ses över och följas upp varje år. Likabehandlingsplanen ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna och den ska utgå från en kartläggning av den egna verksamheten.

Vid inspektionstillfället har skolan en för Fridaskolorna gemensamt framtagna likabehandlingsplan. Eleverna men också lärarna uppger att eleverna inte har varit med i upprättandet av planen. Skolans egna behov utifrån en kartläggning eller vilka insatser som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året vid skolan är inte tydliggjorda. Elever kan ge exempel på platser i skolan där de känner sig utpekade och osäkra. Vid samtal med ledning och lärare uppger de att de inte känner till detta.

Inspektörerna bedömer att skolans likabehandlingsplan inte uppfyller de krav som ställs på en sådan plan då den saknar en för skolan specifik redovisning av behoven utifrån en aktuell kartläggning samt att barn och elever inte har deltagit i arbetet med en likabehandlingsplan.

Ledning och kvalitetsarbete

För ledningen av utbildningen ska det finnas en rektor enligt förordningen om fristående skolor. Fridaskolan i Uddevalla har en ledningsgrupp som består av fyra personer. Uppdelningen av ansvarsområdena är ordnat enligt följande: En samordnande rektor som också kallas skolledare med ansvar för årskurserna 1–5 samt ansvar för Kontor och Service, en skolledare med ansvar för årskurserna 6–9, en skolledare med ansvar för förskola, fritidshem och förskoleklassen samt en utvecklingsledare. Skolans ledningsgrupp samverkar regelbundet med övriga Fridaskolor. De tre skolledarna med verksamhetsansvar har lärarbakgrund och är väl förtrogna med verksamheten och uppdraget. De har en del av sin tjänstgöring i arbetslagen och menar att de därigenom får god kontakt och insyn i det dagliga arbetet.

Skolledarna har stort förtroende bland elever, personal och vårdnadshavare. Inspektionen visar dock att det är otydligt för såväl elever som vårdnadshavare om vem som är rektor. De uppger den skolledare som har ansvar för respektive verksamhet som sin rektor. Undertecknade dokument som inspektörerna tagit del av visar att de olika skolledarna titulerar sig rektor.

Inspektörerna bedömer att ledningen för utbildningen fullgörs av fler än en rektor.

Inspektörerna bedömer utifrån dokumentstudier och intervjuer att styrelsen för huvudmannen, Frida Utbildning AB, håller sig förtrogen med verksamheten och har förutsättningar att driva verksamheten i enlighet med gällande bestämmelser.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning ska varje skola årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning. Kvalitetsredovisningen ska innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. I kvalitetsredovisningen ska även verksamhetens förutsättningar och arbetet i verksamheten redovisas.

Utvecklingsansvaret vid Fridaskolorna vilar på en utvecklingschef som leder en utvecklingsgrupp. I intervjuer med lärarna berättar de att de upplever att det är positivt med att denna grupp finns men det framförs också att utvecklingsområden som de upplever som angelägna får stå tillbaka för andra viktiga områden.

I arbetet med att eleverna ska nå kunskapsmålen behöver skolan ha information om elevernas kunskapsutveckling, inte bara på individnivå utan också för elevgrupper och skolan som helhet. Informationen är en utgångspunkt för att analysera orsakerna till vilka resultat eleverna når och därifrån anpassa undervisning, stödinsatser och andra förutsättningar för lärandet. Att synliggöra resultat är inte bara en fråga om att kontrollera hur ansvaret fullföljs, det är också en fråga om att få en grund för hur arbetet kan utvecklas vidare.

Enligt inspektörernas uppfattning behöver kvalitetsarbetet utvecklas på ett sådant sätt att resultat utvärderas inte bara på individnivå utan också på skolnivå och som ett led i detta kvalitetsarbete också synas i skolans kvalitetsredovisning.

Inspektörerna bedömer därför att skolans kvalitetsarbete bör förbättras genom att elevernas kunskapsresultat utvärderas på skolnivå.

Fridaskolan upprättar årligen en skriftlig kvalitetsredovisning. Skolans kvalitetsredovisning har en uppbyggnad som är gemensam för Fridaskolorna. Kvalitetsredovisningen är till sin struktur och i vissa avseenden till sitt innehåll gedigen. Dock saknar kvalitetsredovisningen kunskapsresultat från fler ämnen än engelska, matematik och svenska. Vidare är förutsättningarna och arbetet i Fridaskolan i Uddevalla inte tydligt redovisat. Kvalitetsredovisningen ska också innehålla en uppföljning och utvärdering av skolans likabehandlingsplan.

Inspektörerna bedömer att skolan måste upprätta en kvalitetsredovisning där kunskapsresultaten från fler ämnen än engelska, matematik och svenska redovisas och bedöms. I kvalitetsredovisningen ska också en uppföljning och utvärdering av en sådan likabehandlingsplan som avses i lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever redovisas.

Inspektörerna vill i detta sammanhang nämna att Skolverket har utarbetat allmänna råd avseende kvalitetsredovisningsarbetet (SKOLFS 2006:18).

Öppenhet och urval

En fristående skola ska i likhet med en skola i det offentliga skolväsendet vara öppen för alla och urvalet ska ske efter de grunder som är förenliga med de allmänna målen och värdegrunden. Fridaskolan tar emot elever enligt bestämmelserna, det vill säga skolan är öppen för alla. De intagningsprinciper som skolan tillämpar enligt intervju och dokument är syskonförtur, anmälningsdag och närhetsprincip. Utbildningen är avgiftsfri enligt intervjuer med vårdnadshavare och skollledning.

Tillgång till likvärdig utbildning

I huvudsak är samtliga lärare vid Fridaskolan utbildade för den undervisning de bedriver. Skolan verkar för att lärarna får utbildning och kompetensutveckling utifrån skolans behov. All personal uppvisar föreskrivet registerutdrag ur belastningsregistret innan de anställs. Eleverna erbjuds en utbildning med språkval och valmöjligheter, de har tillgång till böcker, skrivmateriel, datorer och andra hjälpmedel som behövs för en tidsenlig utbildning enligt inspektörernas bedömning.

Stabilitet

Det redovisade ekonomiska läget visar på en stabil verksamhet med en ekonomi i balans. Huvudmannens elevprognos visar också på ett stabilt elevunderlag de närmaste åren.

Datum	Ort
2008-10-27	Göteborg

Marie Karlsson
Agneta Wennberg